

microbiome of rabbits. *BMC Microbiology*, 23(1), 125. <https://doi.org/10.1186/s12866-023-02869-y>

12. Kruse, S., Pierre, F., & Morlock, G. E. (2021). Effects of the probiotic activity of *Bacillus subtilis* DSM 29784 in cultures and feeding stuff. *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, 69(38), 11272–11281. <https://doi.org/10.1021/acs.jafc.1c04811>

УДК 599.742.17: 595.132(477.54)

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ЕПІЗООТОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТРОНГІЛОЇДОЗУ І ПАСАЛУРОЗУ КРОЛІВ

Юлія ДУДА

кандидат вет.наук, доцентка,
dudajulia1976@gmail.com

Людмила КОРЕЙБА

кандидат вет.наук, доцентка,
lyudkorflk@gmail.com

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Сучасні дослідження підтверджують, що кліматичні умови є одним із ключових чинників, які визначають сезонність паразитарних захворювань у тварин. Зокрема, підвищена температура та вологість сприяють розвитку, виживанню та накопиченню інвазійних стадій паразитів у довкіллі, тоді як екстремальні температури (як високі, так і низькі) істотно обмежують їх життєздатність [3, 4, 7]. За результатами сучасних епізотологічних досліджень і метааналізів, поширеність шлунково-кишкових паразитів у кролів значною мірою варіює залежно від сезону, кліматичних умов і географічного регіону [9, 12].

Серед паразитозів кролів особливе значення мають нематодози, зокрема стронгілоїдоз і пасалуроз, біологія яких тісно пов'язана з умовами зовнішнього середовища [3, 11].

Метою даного дослідження було встановлення особливостей сезонної динаміки екстенсивності та інтенсивності стронгілоїдозної та пасалурозної інвазій у кролів, а також оцінка впливу основних екологічних факторів на формування рівня зараженості тварин.

Дослідження проводили на кролях із господарств Дніпропетровської та Запорізької областей упродовж 2014–2020 рр. Оцінку рівня інвазованості тварин здійснювали за результатами копроовоскопічних досліджень фекалій із

використанням загальноприйнятих паразитологічних методик. Визначали екстенсивність інвазії (ЕІ, %) та інтенсивність інвазії (ІІ, кількість яєць у 1 г фекалій).

За результатами проведених досліджень були виявлені певні сезонні закономірності ураженості кролів збудниками стронгілоїдозу та пасалурозу (табл. 1).

Таблиця.1. Сезонна динаміка показників інвазованості кролів за стронгілоїдозу та пасалурозу ($M \pm m$, $n=928$)

Паразитози	Показники зараженості	Сезони			
		Зима	Весна	Літо	Осінь
Стронгілоїдоз	ЕІ, %	22,92	54,81	27,59	27,57
	ІІ, яєць/г	116,99 ±15,80	166,95 ±13,91	66,01 ±8,96	103,86 ±14,29
Пасалуроз	ЕІ, %	35,27	34,50	25,79	31,27
	ІІ, яєць/г	713,69 ±85,00	207,86 ±39,64	78,73 ±8,49	200,32 ±42,14

Для стронгілоїдозу (*Strongyloides papillosus*) характерний розвиток вільноживучих і паразитичних поколінь, що зумовлює його високу залежність від вологості ґрунту та температурного режиму [1, 8, 12]. Оптимальні умови для розвитку інвазійних личинок формуються за помірних температур і високої вологості, що, як правило, відповідає весняному періоду [5, 9, 12]. Отримані в нашому дослідженні результати підтверджують ці закономірності: пік стронгілоїдозної інвазії спостерігався навесні (ЕІ – 54,81%; ІІ – 166,95 яєць/г). Така динаміка може бути пояснена активізацією розвитку личинок у ґрунті за сприятливих гідротермічних умов, що підвищує ймовірність зараження тварин. Зниження рівня інвазії в літній період, ймовірно, пов'язане з висиханням субстрату та дією високих температур, які негативно впливають на виживання личинок, тоді як зимове зниження зумовлене уповільненням або припиненням їх розвитку за низьких температур [2, 10]. Подібні сезонні коливання характерні для більшості нематодозів і описані в ряді досліджень [7, 8].

На відміну від стронгілоїдозу, пасалуроз (*Passalurus ambiguus*) характеризується іншими епізоотологічними особливостями. Передача цього

паразита відбувається переважно контактним шляхом, без тривалого розвитку інвазійних стадій у зовнішньому середовищі, що зумовлює меншу залежність від кліматичних факторів і більшу — від умов утримання тварин [6, 10, 11]. За даними літератури, пік інвазії може припадати на зимовий або весняний періоди залежно від щільності поголів'я та санітарного стану приміщень [5, 6]. **Ошибка! Источник ссылки не найден.** Результати нашого дослідження узгоджуються з цими положеннями: максимальні показники пасалурозу зафіксовано взимку (ЕІ – 35,27%; П – 713,69±85,00 яєць/г), тоді як мінімальні — влітку. Це може бути пояснено утриманням тварин у закритих приміщеннях у холодний період року, що сприяє накопиченню інвазійного матеріалу та підвищенню інтенсивності передачі паразита.

Важливо підкреслити, що поряд із природними факторами значну роль у формуванні рівня інвазованості відіграють антропогенні чинники, зокрема система утримання, рівень гігієни та ветеринарного контролю. Інтенсивні технології вирощування, висока щільність посадки та недостатня санітарія сприяють циркуляції паразитів у популяції тварин [2].

Таким чином, сезонна динаміка нематодозів кролів є результатом комплексної взаємодії екологічних та господарських факторів. Встановлений весняний пік стронгілоїдозу та зимовий максимум пасалурозу мають важливе практичне значення і свідчать про необхідність диференційованого підходу до профілактичних і протиєпізоотичних заходів з урахуванням сезонних ризиків.

Бібліографія

1. Anderson, R. C. (2000). *Nematode parasites of vertebrates: Their development and transmission* (2nd ed.). CABI Publishing.
2. Bowman, D. D. (2020). *Georgis' parasitology for veterinarians* (11th ed.). Elsevier.
3. Duda, Y. V., &Koreyba, L. V. (2021). Seasonal and age dynamics of rabbits infestation with spirochetosis in the southern and northern regions of Ukraine. *Scientific Messenger of LNU of Veterinary Medicine and Biotechnologies. Series: Veterinary Sciences*, 23(104), 71-76. <https://doi.org/10.32718/nlvvet10412>
4. O'Connor, L. J., Walkden-Brown, S. W., &Kahn, L. P. (2006). Ecology of the free-living stages of nematode parasites. *Veterinary Parasitology*, 142(1–2), 1–15. <https://doi.org/10.1016/j.vetpar.2006.08.026>
5. Papeschi, C., Fichi, G., &Perrucci, S. (2013). Gastrointestinal parasites of rabbits: Prevalence and seasonal patterns. *Parasitology Research*, 112(2), 709–715. <https://doi.org/10.1007/s00436-012-3197-5>
6. Prus, M., Duda, Y., Koreyba, L., Borisevich, B., &Lisova, V. (2022). Seasonal and age dynamics of passalurosis invasion of rabbits and pathological and

histological changes in this nematodosis. *Scientific Horizons*, 25(11), 9–19. [https://doi.org/10.48077/scihor.25\(11\).2022.9-19](https://doi.org/10.48077/scihor.25(11).2022.9-19)

7. Rose, H., Wang, T., vanDijk, J., & Morgan, E. R. (2015). Climate change and parasitic disease. *Trends in Parasitology*, 31(4), 150–158. <https://doi.org/10.1016/j.pt.2015.01.001>

8. Taylor, M. A., Coop, R. L., & Wall, R. L. (2016). *Veterinary parasitology* (4th ed.). Wiley Blackwell.

9. Wang, C. R., et al. (2022). Prevalence and risk factors of gastrointestinal parasites in rabbits. *Animals*, 12(5), 620. <https://doi.org/10.3390/ani12050620>

10. Zajac, A. M., & Conboy, G. A. (2012). *Veterinary clinical parasitology* (8th ed.). Wiley-Blackwell.

11. Дуда, Ю. В., & Корейба, Л. В. (2025). Вплив сезону року на поширеність пасалурозної інвазії кролів. У *Актуальні питання ветеринарної медицини: реалії та перспективи – 2025*. 106–108. Харків: Державний біотехнологічний університет.

12. Прус, М. П., Дуда, Ю. В., & Шкваря, М. М. (2022). Морфометричні характеристики *Strongyloides papillosus* та сезонна динаміка стронгілідозу у кроликів. *Ефективне кролівництво і звірівництво*, 8, 92–103.

УДК 636.92

ОЦІНКА ЯКОСТІ СПЕРМИ КРОЛІВ ЯК ІНДИКАТОР РЕПРОДУКТИВНОЇ ЗДАТНОСТІ САМЦІВ

Орест КАЦАРАБА

кандидат ветеринарних наук, доцент, доцент кафедри акушерства, гінекології та біотехнології відтворення тварин імені Галини Зверевої

E-mail: katsaraba@gmail.com

Оксана Дмитрів

кандидат ветеринарних наук, доцент, доцент кафедри акушерства, гінекології та біотехнології відтворення тварин імені Галини Зверевої

Дмитро Кацараба

студент 2 курсу, факультету біолого-технологічного, *Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З.Гжицького*

В умовах інтенсифікації галузі кролівництва та широкого впровадження штучного осіменіння особливого значення набуває оцінка якості сперми самців як ключового фактора ефективного відтворення. Відомо, що один еякулят кроля може бути використаний для отримання десятків доз сперми, тому своєчасне